

Sygn. akt II PK 346/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Jolanta Frańczak

SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. G.
przeciwko Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w G.
o pomoc finansową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 lutego 2018 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 27 listopada 2015 r., sygn. akt VII Pa (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w G. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o
kosztach postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z 27 listopada 2015 r., sygn. akt VII Pa (...) oddalił apelację powódki M. G. oraz pozwanego Skarbu Państwa - Aresztu Śledczego w G. od wyroku Sądu Rejonowego w G. z 7 lipca 2015 r., sygn. akt VI P

(...), w którym Sąd pierwszej instancji uwzględnił co do zasady powództwo o przyznanie pomocy finansowej na zakup mieszkania, nie uwzględnił jednak dochodzonej kwoty tej pomocy, zasądzając na rzecz powódki kwotę 24.925 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 8 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałej części.

Sąd drugiej instancji w całości podzielił i przyjął za własny stan faktyczny ustalony przez Sąd Rejonowy.

W sprawie ustalono następujący stan faktyczny. Od dnia 1 czerwca 2007 r. powódka M. G. jest funkcjonariuszem Służby Więziennej w służbie stałej. W dniu 11 grudnia 2007 r. powódka wraz ze swoimi rodzicami zawarła umowę kredytu hipotecznego. W tym samym dniu zawarli oni umowę kupna lokalu mieszkalnego, stanowiącego odrębną nieruchomość, położonego w K., przy ul. H. (wraz przynależnym udziałem we współwłasności nieruchomości). Lokal ten ma powierzchnię 56,81 m², składa się z trzech pokoi, kuchni, łazienki i przedpokoju. Nabyty przez powódkę udział w prawie własności lokalu wynosił 1/2. Wydanie lokalu miało nastąpić w terminie do dnia 3 stycznia 2008 r., po zapłacie całej ceny nabycia lokalu.

W połowie stycznia 2008 r. nastąpiło wydanie na rzecz powódki nabytego lokalu. W lokalu tym nie działało ogrzewanie; wymagane było uruchomienie instalacji elektrycznej. Nadto mieszkanie nie było wyposażone w sanitariaty. Po przeprowadzeniu remontu, uruchomieniu ogrzewania i instalacji elektrycznej, a także po nabyciu i zamontowaniu sanitariatów, na początku lutego 2008 r. powódka wprowadziła się do zakupionego we współwłasności mieszkania.

W dniu 30 stycznia 2008 r. powódka skierowała do pozwanego wniosek o przyznanie pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego. W dniu 3 marca 2008 r. wydane zostało postanowienie Dyrektora Aresztu Śledczego w G. o uzupełnieniu zebranego materiału dowodowego w sprawie przydzielenia pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. W dniu 2 kwietnia 2008 r. powódka wniosła o zawieszenie postępowania administracyjnego, co nastąpiło na podstawie postanowienia z 9 kwietnia 2008 r. Postępowanie zostało zawieszone do chwili przedłożenia przez M. G. dokumentów określających cenę udziału w nieruchomości wspólnej. W dniu 14 marca 2011 r. powódka wniosła o podjęcie zawieszonego

postępowania. Postanowieniem z 4 kwietnia 2011 r. postępowanie administracyjne zostało podjęte.

W dniu 13 kwietnia 2011 r. Dyrektor Aresztu Śledczego w G. wydał decyzję o odmowie przyznania powódce pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Odwołanie od tej decyzji złożyła powódka. Decyzją z dnia 17 czerwca 2011 r. Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w G. uchylił decyzję z dnia 13 kwietnia 2011 r.

W dniu 11 lipca 2011 r. Dyrektor Aresztu Śledczego w G. wydał postanowienie o uzupełnieniu dokumentów w sprawie przyznawania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Decyzją z 1 sierpnia 2011 r. Dyrektor Aresztu Śledczego w G. odmówił powódce przyznania pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Odwołanie od tej decyzji ponownie złożyła powódka. Decyzją z 11 października 2011 r. Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej w G. uchylił zaskarżoną decyzję.

Decyzją z 9 grudnia 2011 r. Dyrektor Aresztu Śledczego w G. odmówił powódce pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego. Odwołanie od tej decyzji złożyła powódka. Powódka złożyła pozew w sprawie niniejszej w dniu 8 grudnia 2014 r.

W wyniku rozpoznania apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w G. z 7 lipca 2015 r., sygn. akt VI P (...) Sąd Okręgowy wskazał, że biorąc pod uwagę treść art. 176 ustawy o Służbie Więziennej, zawierający katalog członków rodziny funkcjonariusza, których uwzględnia się przy ustalaniu przysługującej powierzchni mieszkalnej lokalu mieszkalnego (w szczególności zaś ust. 3 - do którego to grona rodzice powódki się nie kwalifikowali) należało uznać, że osoby rodziców powódki nie mogły być uwzględniane przy obliczaniu należnej powódce pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego - co w żadnej mierze nie dyskredytowało powódki przy ubieganiu się o prawo pomocy finansowej w zakresie nabytego przez nią udziału w prawie do lokalu.

Sąd drugiej instancji przyjął więc, że ponieważ powódka nie nabyła na wyłączną własności lokalu mieszkalnego, lecz lokal ten został nabyty we współwłasności - okoliczność ta winna zostać uwzględniona przy ustalaniu wysokości przysługującej powódce pomocy finansowej na nabycie lokalu

mieszkalnego. Wysokość pomocy finansowej powinna być proporcjonalna do wysokości udziału ubiegającego się o tę pomoc funkcjonariusza w prawie własności lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość.

W związku z powyższym, Sąd odwoławczy uznał, że prawidłowo została ustalona kwota pomocy finansowej na zakup mieszkania przez powódkę w wysokości 24.925 zł przy ustaleniu ceny metra kwadratowego powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego za III kwartał 2011 r. na kwotę 3.988 zł (wskaźnik Głównego Urzędu Statystycznego z 21 listopada 2011 r.) oraz metrażu lokalu 56,81 m². Kwota powyższa była wynikiem pomnożenia w/w wskaźnika Głównego Urzędu Statystycznego przez 50 m² i podzielenia wyniku działania przez 2.

Ponadto, Sąd Okręgowy wskazał, że co prawda zarzut naruszenia przez Sąd pierwszej instancji art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak odniesienia się w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 lipca 2015 r. do sposobu naliczenia odsetek ustawowych, ewentualnie dowolne przyjęcie dnia 8 kwietnia 2015 r. jako pierwszego dnia wymagalności roszczenia głównego, a tym samym naruszenie art. 455 k.c. w związku z art. 300 k.p., okazał się słuszny, to jednak rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego w przedmiocie daty początkowej odsetek jest właściwe i jako takie odpowiada prawu.

Sąd odwoławczy podniósł, że choć zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego nie zawiera uzasadnienia w przedmiocie początkowej daty naliczania odsetek, to jednak dokumentacja akt sprawy, w ocenie Sądu Okręgowego, umożliwia przeprowadzenie instancyjnej kontroli prawidłowości zaskarżonego wyroku i dokonanie ustaleń w zakresie prawidłowej daty początkowej przyznania powódce prawa do odsetek od kwoty głównej zasądzonego roszczenia - i w konsekwencji uznanie, że prawo do odsetek zostało prawidłowo wskazane w sentencji wyroku z określeniem daty początkowej jego przysługiwania powódce.

Sąd drugiej instancji oparł powyższe stanowisku na fakcie, że dopiero na rozprawie w dniu 31 marca 2015 r. Sąd Rejonowy zobowiązał pozwanego do zajęcia stanowiska w zakresie kwoty pomocy finansowej, wskazanej przez powódkę, tj. sprecyzowania, czy kwotę tę Areszt Śledczy kwestionuje - jako że na wcześniejszym etapie postępowania pozwany nie wypowiedział się wprost odnośnie tej kwestii. Zobowiązanie powyższe doręczone zostało stronie w dniu

7 kwietnia 2015 r. i w związku z powyższym Sąd pierwszej instancji przyjął, że prawo do odsetek przysługuje powódce od dnia następnego po dniu doręczenia w/w zobowiązania jej przeciwnikowi procesowemu - a więc w dniu 8 kwietnia 2015 r. właśnie, o czym orzeczono w punkcie I wyroku Sądu Rejonowego na mocy art. 481 § 1 k.c.

Powyższy wyrok zaskarżyła skargą kasacyjną strona powodowa w części, w której Sąd Okręgowy oddalił apelację powódki.

Zaskarżonemu wyrokowi pełnomocnik powódki zarzucił naruszenie prawa materialnego, to jest:

- naruszenie przez Sąd Odwoławczy art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej w zw. z art. 185 § 1 tejże ustawy przez błędną jego wykładnię polegającą na uznaniu, że w przypadku nabycia przez powódkę lokalu mieszkalnego we współwłasności, wysokość przyznanej pomocy finansowej powinna być proporcjonalna do wysokości udział powódki w prawie własności nabytego lokalu, podczas gdy wysokość należnej pomocy została w naruszonym przepisie określona jako stała wartość (25% wartości lokalu o powierzchni 50 m²) i nie jest w żaden sposób uzależniona od wielkości nabytego udziału przez co zastosowana przez Sąd odwoławczy wykładnia jest sprzeczna z wykładnią literalną oraz celowościową naruszonych przepisów,

- naruszenie przez Sąd Odwoławczy, art. 176 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej przez jego zastosowanie skutkujące przyjęciem, iż nabycie przez powódkę lokalu mieszkalnego z osobami, które nie spełniają warunku zaliczenia ich do kręgu osób stanowiących rodzinę funkcjonariusza w rozumieniu art. 176 ustawy o Służbie Więziennej powoduje, iż osoby te nie mogą być uwzględnione przy obliczaniu należnej powódce pomocy finansowej, podczas gdy norma prawna art. 176 cyt. wyżej ustawy w ogóle nie znajduje zastosowania w realiach przedmiotowej sprawy, albowiem dot. ustalania przysługującej powierzchni mieszkalnej w przypadku starania się o przydział mieszkania a nie pomocy finansowej, o którą występowała powódka,

- naruszenie przez Sąd Odwoławczy art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię, skutkującą zasądzeniem odsetek od kwoty należności główne dopiero od dnia 8 kwietnia 2015 r. a nie z dniem 12 marca 2011 r., które

rozstrzygnięcie wynika z błędnego przyjęcia, że prawo do odsetek przysługuje powódce od dnia następnego po dniu doręczenia stronie pozwanej zobowiązania do ustosunkowania się przez nią do wysokości żądanej przez powódkę kwoty, podczas gdy jak słusznie przyjęto w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 13 sierpnia 2013 r. (III PZP 4/13) wyrok sądu zasądzający należność z tytułu należnej funkcjonariuszowi SW pomocy finansowej na uzyskanie lokalu ma charakter deklaratoryjny, albowiem prawo to realizuje się z momentem złożenia właściwego wniosku zaś wysokość tejże pomocy jest ustalona właściwy przepisami (art. 185 cyt. wyżej ustawy) a ich wypłata winna nastąpić niezwłocznie, dlatego strona pozwana popadła w opóźnienie z zapłatą należnej powódce pomocy finansowej z dniem 12 marca 2011 r., tj. z dniem złożenia przez nią wniosku o wznowienie postępowania o przyznanie pomocy finansowej.

Wobec powyższego skarżąca wniosła o:

- zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powódki łącznie kwoty 49.850,00 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od dnia 12 marca 2011 r. do dnia zapłaty,
- stosowne do zmiany orzeczenia rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za I i II instancję oraz zasądzenie od strony pozwanej zwrotu kosztów za postępowanie kasacyjne w tym zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego powódki w tym stadium postępowania ewentualnie
- uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcie o kosztach postępowania wywołanego wniesieniem niniejszej skargi.

Strona pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o:

1. odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w przypadku nieuwzględnienia powyższego wniosku o:
2. oddalenie skargi kasacyjnej.

Ponadto, w przypadku każdego z powyższych rozstrzygnięć o zasądzenie od powódki na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest uzasadniona.

Stosownie do art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy rozpoznaje sprawę w granicach skargi kasacyjnej (jej podstaw) i jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, jeżeli skarga nie zawiera zarzutu naruszenia przepisów postępowania (bądź jeżeli taki zarzut okaże się niezasadny).

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że zasadny okazał się zarzut naruszenia art. 184 ust. 1 w zw. z art. 185 § 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 631). Zacząć należy od przypomnienia, że zgodnie z art. 170 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej funkcjonariuszowi w służbie stałej przysługuje prawo do lokalu mieszkalnego w miejscowości, w której stale pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej. Przepis ten należy wyklądać łącznie z art. 187 ustawy o Służbie Więziennej, który ustanawia przesłanki negatywne przyznania lokalu mieszkalnego, którymi są:

1) otrzymanie pomocy finansowej, o której mowa w art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej;

2) posiadanie w miejscowości, w której pełni służbę, lub w miejscowości pobliskiej lokal mieszkalny w spółdzielni mieszkaniowej albo dom jednorodzinny lub dom mieszkalno-pensjonatowy albo lokal mieszkalny stanowiący odrębną nieruchomość, odpowiadający co najmniej przysługującej mu powierzchni mieszkalnej;

3) posiadanie przez małżonka funkcjonariusza lokalu mieszkalnego lub domu określonego w pkt 2;

4) zbycie przez niego lub jego małżonka lokalu mieszkalnego lub domu, o którym mowa w pkt 2.

Zgodnie natomiast z art. 184 ust. 1 ustawy o Służbie Więziennej funkcjonariuszowi w służbie stałej, który spełnia warunki do przydziału lokalu mieszkalnego, a który lokalu tego nie otrzymał na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, położonych w miejscowości

pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej. Wysokość pomocy finansowej określono w art. 185 ustawy, który w ustępie pierwszym stanowi, że pomoc finansową przyznaje się funkcjonariuszowi w wysokości 25% wartości lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej 50 m². Natomiast w ustępie drugim wspomnianego przepisu przewidziano, że wartość lokalu mieszkalnego, na podstawie której oblicza się wysokość pomocy finansowej, stanowi iloczyn 50 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego i ceny metra kwadratowego powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego, publikowanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, służącej wyliczaniu premii gwarancyjnej od wkładów oszczędnościowych na budownictwo mieszkaniowe dla posiadaczy oszczędnościowych książeczek mieszkaniowych.

Warto w tym miejscu przywołać regulacje dotyczące sposobu uregulowania wysokości pomocy finansowej na zakup mieszkania przysługującej funkcjonariuszom niektórych innych służb mundurowych. Zgodnie z art. 94 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (jednolity tekst: Dz. U. z 2017 r., poz. 2067) policjantowi, który nie otrzymał lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość. Natomiast na podstawie § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 października 2001 r. w sprawie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego przez policjantów (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 864) wysokość pomocy finansowej wynosi 3.377 zł za normę zaludnienia przysługującą policjantowi i każdemu członkowi jego rodziny według uprawnień przysługujących na dzień złożenia wniosku (warto zauważyć, że analogiczna metoda obliczania wysokości pomocy finansowej została przewidziana w poprzednio obowiązującym rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 października 2001 r. w sprawie pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego przez policjantów).

Z kolei w art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1920) przewidziano, że funkcjonariuszowi Agencji Bezpieczeństwa

Wewnętrznego lub Agencji Wywiadu, który nie otrzymał lokalu mieszkalnego na podstawie decyzji administracyjnej o przydziale, przysługuje pomoc finansowa na uzyskanie lokalu mieszkalnego w spółdzielni mieszkaniowej albo domu jednorodzinnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość. Sposób ustalania wysokości pomocy finansowej w przypadku tych funkcjonariuszy określono natomiast w § 3 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 maja 2003 r. w sprawie pomocy finansowej udzielanej funkcjonariuszom Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu (Dz. U. z 2003 r. Nr 84, poz. 777), zgodnie z którym wysokość pomocy finansowej stanowi iloczyn kwoty 4.100 zł i liczby norm zaludnienia przysługujących funkcjonariuszowi i każdemu członkowi jego rodziny, określonych w przepisach o zasadach przydziału, opróżniania i norm zaludnienia lokali mieszkalnych oraz tymczasowych kwater przeznaczonych dla funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, według uprawnień na dzień złożenia wniosku oraz w § 4 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 2003 r. w sprawie pomocy finansowej udzielanej funkcjonariuszom Agencji Wywiadu na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu (Dz. U. z 2003 r. Nr 160, poz. 1556), który stanowi, że wysokość pomocy finansowej stanowi iloczyn kwoty 4.195 zł i liczby norm zaludnienia przysługujących funkcjonariuszowi i każdemu członkowi jego rodziny, określonych w przepisach o zasadach przydziału, opróżniania i norm zaludnienia lokali mieszkalnych oraz tymczasowych kwater przeznaczonych dla funkcjonariuszy, zwanych dalej „normami zaludnienia”, według uprawnień na dzień złożenia wniosku.

Z porównania przytoczonych powyżej przepisów wyraźnie widać, że w przypadku funkcjonariuszy Służby Więziennej ustawodawca zdecydował się na odmienne uregulowanie sposobu obliczania wysokości przysługującej im pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego. O ile bowiem, w przypadku innych służb mundurowych kwota pomocy uzależniona jest od liczby norm zaludnienia przysługujących funkcjonariuszowi i każdemu członkowi jego rodziny, określonych w przepisach o zasadach przydziału, opróżniania i norm zaludnienia lokali mieszkalnych (a zatem znaczenie ma jaka norma przysługuje funkcjonariuszowi oraz ilu członków rodziny, którym również przysługują dodatkowe normy posiada

funkcjonariusz), czyli poszczególnym funkcjonariuszom mogą przysługiwać różne kwoty pomocy, o tyle, w przypadku funkcjonariuszy Służby Więziennej przewidziano kwotę stałą, wynoszącą 25% wartości lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej 50 m², gdzie wartość lokalu mieszkalnego, na podstawie której oblicza się wysokość pomocy finansowej, stanowi iloczyn 50 m² powierzchni użytkowej lokalu mieszkalnego i ceny metra kwadratowego powierzchni użytkowej budynku mieszkalnego, publikowanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, służącej wyliczaniu premii gwarancyjnej od wkładów oszczędnościowych na budownictwo mieszkaniowe dla posiadaczy oszczędnościowych książeczek mieszkaniowych. Wynika zatem z tego, że w przypadku funkcjonariuszy Służby Więziennej nie ma znaczenia ile norm zaludnienia przysługuje funkcjonariuszowi oraz ilu członków rodziny, o których mowa w art. 176 ustawy o Służbie Więziennej, z nim zamieszkuje, bowiem kwota pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego jest stała i niezależna od jakichkolwiek innych przesłanek, poza przesłankami jej przyznania określonymi w art. 184 ust. 1 w zw. z art. 170 ust. 1 oraz art. 187 ustawy. Przyjmując domniemanie racjonalnego ustawodawcy należy uznać, że ta odmienność w sposobie uregulowania wysokości pomocy finansowej w stosunku do funkcjonariuszy Służby Więziennej była zamierzona i ustawodawca dążył do ustalenia odmiennych zasad jej obliczania.

Analizując treść relewantnych przepisów ustawy o Służbie Więziennej oraz uzasadnienia zaskarżonego wyroku, jak również uzasadnienia poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego należy dojść do wniosku, że brakuje argumentów prawnych, które pozwalałyby na proporcjonalne obniżenie kwoty wypłaconej funkcjonariuszowi pomocy finansowej z uwagi na fakt, że funkcjonariusz nabył jedynie udział we własności lokalu mieszkalnego, w szczególności w zaskarżonym wyroku nie przedstawiono żadnych tego rodzaju argumentów. Należy mieć na uwadze, że celem przyznania pomocy finansowej jest realizacja prawa funkcjonariusza do zamieszkiwania w miejscowości, w której pełni służbę, zaś warunkiem *sine qua non* przyznania pomocy finansowej jest brak zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych funkcjonariusza. Z prawnego punktu widzenia jest przy tym całkowicie irrelewantne w jaki sposób funkcjonariusz zaspokoi swoje potrzeby

mieszkaniowe (w drodze nabycia całości mieszkania lub domu, czy też jedynie udziału we współwłasności), ważne, aby pomoc finansowa została przeznaczona na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych funkcjonariusza. Nie ma zatem znaczenia, czy funkcjonariusz posiada 1/2 1/3 czy nawet 1/100 udziału we współwłasności lokalu mieszkalnego, jeżeli tylko ten udział prowadzi do zaspokojenia jego potrzeb mieszkaniowych. Pomoc finansowa na zakup lokalu mieszkalnego ma bowiem charakter jednorazowy, zaś jej wysokość jest abstrakcyjna - oderwana od faktycznej wartości nabytego mieszkania, jego powierzchni, a także liczby osób zamieszkujących wspólnie z funkcjonariuszem.

Wobec powyższego za słuszny należało uznać również zarzut naruszenia art. 176 ustawy o Służbie Więziennej. Sąd Okręgowy nieprawidłowo uznał bowiem, że w niniejszej sprawie ma zastosowanie wspomniany artykuł, wobec czego należało uznać, że osoby rodziców powódki nie mogły być uwzględniane przy obliczaniu należnej powódce pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego, bowiem nie mieścili się oni w katalogu członków rodziny funkcjonariusza, których uwzględnia się przy ustalaniu przysługującej powierzchni mieszkalnej lokalu mieszkalnego.

Jak już zostało powyżej wyjaśnione kwota pomocy finansowej na zakup lokalu mieszkalnego przysługująca funkcjonariuszowi Służby Więziennej obliczana jest w sposób abstrakcyjny, w oparciu o kryteria określone w ustawie, z pominięciem normy lokalowej przysługującej konkretnemu funkcjonariuszowi oraz członkom jego rodziny wymienionym w art. 176 ustawy (ponownie godzi się przypomnieć, że regulacja ta jest wyraźnie odmienna niż regulacje dotyczące funkcjonariuszy innych służb mundurowych, co świadczy o tym, że nie można do niej stosować analogii). Zatem przy obliczaniu wysokości pomocy finansowej należnej funkcjonariuszowi Służby Więziennej w ogóle nie ma zastosowania art. 176 ustawy i w żaden sposób nie może on uzasadniać obniżenia należnej powódce pomocy finansowej o połowę, z uwagi na fakt, że nabyła ona lokal na współwłasność ze swoimi rodzicami, którzy jednak nie spełniali wymogów określonych w omawianym przepisie. Okoliczność ta pozostawała irrelevantna dla rozstrzygnięcia sprawy, bowiem określona w art. 185 ustawy o Służbie Więziennej metoda ustalania wysokości należnej funkcjonariuszowi pomocy finansowej w

żaden sposób nie odwołuje się do przysługującej konkretnemu funkcjonariuszowi normy zaludnienia, ani do art. 176 ustawy. Argumentacja Sądu drugiej instancji była zatem w tym zakresie błędna i niezgodna z przepisami ustawy o Służbie Więziennej.

W końcu należy ocenić, że zasadnym był również zarzut naruszenia art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę podziela bowiem stanowisko, że świadczenie o udzielenie pomocy finansowej funkcjonariuszowi Służby Więziennej powinno zostać spełnione, zgodnie z art. 455 k.c., niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do jego wykonania (uchwała Sądu Najwyższego z 13 sierpnia 2013 r., III PZP 4/13, OSNP 2014 nr 1, poz. 1). Warto zauważyć, że pełną aktualność zachowało wypracowane na tle poprzedniego stanu prawnego orzecznictwo sądów administracyjnych, zgodnie z którym prawo do pomocy przysługuje, gdy spełnione są przesłanki ustawowe, a decyzja organu nie jest decyzją uznaniową lecz deklaratoryjną (zob. np. wyrok WSA w Szczecinie z 27 kwietnia 2005 r., SA/Sz 1488/03, czy wyrok WSA w Łodzi z 31 stycznia 2008 r., III SAB/Łd 62/07). Dodatkowo należy zauważyć, że w art. 185 ustawy określona została wysokość przysługującego funkcjonariuszowi świadczenia, która, co już kilkakrotnie było podnoszono powyżej, ma charakter stały i abstrakcyjny, uzależniony od przesłanek ogólnych i niezależnych od sytuacji konkretnego funkcjonariusza. W tej sytuacji należy stwierdzić, że pomoc finansowa przysługuje funkcjonariuszowi w razie spełnienia ustawowych przesłanek jej nabycia i złożenia stosownego pisemnego wniosku, zaś wysokość pomocy daje się ustalić na podstawie powszechnie znanych, obiektywnych przesłanek i jest znana podmiotowi zobowiązanemu do wypłaty pomocy już w dniu złożenia wniosku.

W związku z powyższym zgodzić się należy ze skarżącym, że nieprawidłowe było zasądzenie odsetek od dnia 8 kwietnia 2015 r., skoro roszczenie było wymagalne już z dnia 12 marca 2011 r., a kwota roszczenia nie mogła budzić wątpliwości. Na marginesie należy zauważyć, że nawet przy przyjęciu założenia, że powódce przysługuje jedynie 1/2 ustawowej kwoty pomocy, jej obliczenie nie powinno stanowić dla pozwanego jakiegokolwiek problemu.

Na zakończenie należy podnieść, że z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że złożenie wniosku restytucyjnego (którego rozpoznanie

wymaga zachowania konstytucyjnego standardu postępowania dwuinstancyjnego), uniemożliwia wydanie wyroku reformatoryjnego, choćby były spełnione przesłanki z art. 398¹⁶ k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2014 r., I PK 193/13, LEX nr 1446439).

Rozpoznając sprawę ponownie Sąd Okręgowy winien zatem zastosować prawidłową wykładnię relewantnych przepisów, w szczególności art. 176 oraz 185 ustawy o Służbie Więziennej, jak również art. 455 w zw. z art. 481 § 1 k.c. i dopiero z jej uwzględnieniem rozpoznać niniejszą sprawę.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji, zgodnie z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 108 § 2 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

r.g.